

Oglaši, pripozalana iđu, rasključuju se na temelju običnog članka ili po dogovoru.

Noveći za preobrobu, oglase itd. Idu se napuštanom ili potpisom pošt. Štadionice u Hecu na administraciju lista u Puli.

Kod narudbe valja točno označiti ime, prezime i najbolji pošt predstavnik.

Tko list na vremje ne primi, peka to je javni odpravnici u otvorenom pismu, za koji se se plaća poštarnica, kamo se izvana napiše "Reklamacija".

Cekovnog računa br. 847-849.

Telefon tiskare broj 38.

Izlati svakog četvrtka e-

pođe.

Netiskani dopisi se ne vraćaju epodpisani ne tiskaju ne učinkirani ne primaju.

Predplata za poštarnicu stoji 10 K. u obče, 5 K. za seljake, na godinu ili K. 50, odn. K. 250 na pol godine.

Izvan carevine više poštarnica.

Plaća i utužba se u Full.

Pojedini broj stoji 10 h. zao-stali će h. koliko u Full. toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u "Tiskari J. Krmponić i dr." (Via Sisano), kamo neka se nadovoljujuva pisma i pred-plate.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom ranev niale arvati, a nosilovo - "vo pokvaru" Narodna poslovica.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare J. Krmponić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 12)

Radostan pojav u Dalmaciji.

Javili smo onomadne, da su se u Dubrovniku dogovarali odaslanici hrvatske narodne stranke i hrvatske stranke prava, narodni zastupnici dr. Čingrija i dr. Trumbić o programu, na temelju kojeg bi se imale obje stranke stopili u jednu.

Dogovor te dvojice hrvatskih privaka Dalmacije sretno uspije, te oni pozvane na skupštinu svoje drugove, zastupnike na zemaljskom i državnom saboru, da se i oni konačno izjave o programu, što bi se imale obje stranke stopili u jednu.

Skupština se obdržavala dne 26. IV. o. g. u drevnom Splitu. Na skupštini sudjelovali su svi zastupnici spomenutih stranaka. Nakon podujet i svestrane razprave, u kojoj se je pretresivalo pitanje, koji će bolje željetinicom u unaprediti probitki narodne, ne dirajući pri tom u autonoma prava, koja su im zajamčena postojeci občinskim zakonima; f) da se usavrši i prosiri javna obuka osobito s obzirom na poljodjelstvo, obrt i trgovinu, kao takodje da se poboljša položaj putnih nastavnika; g) da se našim učenicima omogući i započeti naobrazba na višim školama u hrvatskom jeziku.

III. Hrvatski klub drži se načela, da se vjera ne sunje spajali s narodnosti, da se ovo dvoje ne smije mješati, tako da razlika vjeroizpovijesti ne može biti zaprieka složnomu narodnom radu.

IV. Hrvatski klub smatra, da su Hrvati i Srbi jedan narod po jeziku, nerazdruživo spojeni neprekidnosti zemljista, na kojem obitavaju, te će prema tome raditi da se uklone i onemoguće razmirice, da se u slavenskom "svetu steće" podpore opravdanim zahtjevima hrvatskoga naroda.

V. Hrvatski klub izdiće će u susret svakom zahtjevu hrvatskih vremena, koji bude namijenjen napredku naroda.

Od sada postoje dake u Dalmaciji samo dve hrvatske stranke: "Hrvatski klub" i "Starčeviceva stranka prava", a uz ove je srbska samostalna stranka i talijanska stranka.

Obje stranke, koje sačinjavaju sada jedan klub, složile se na temelju slijedećeg programa:

Saborski klubovi "narodne hrvatske stranke" i "stranke prava" u Dalmaciji slijediju se pod imenom "Hrvatski klub" na temelju ovoga programa:

I. Hrvatski klub stoji nepomično na stanovištu slijednjem: Dalmacije s Hrvatskom kraljevinom, smatrajući ovo slijednjem za namenitim korakom u oživovanju vrhovnog narodnog cilja, koji teži na to, da se sve zemlje, naručene Hrvatima, slože u jednu samostalnu državnu skupinu.

II. Da se pospiši postignuće toga narodnoga cilja, hrvatski klub radi će: a) da se budi i krije hrvatska narodna svijest u Dalmaciji osobito širenjem pučke prosvjete i organizacijom narodne snage na političkom i gospodarskom polju; b) da u hrvatskom jeziku bude priznato i zajamčeno gospodstvo u učionici, u javnim uredima, kao i u cijelokupnom javnom životu u Dalmaciji, te da se zemlja rieši gospodstva talijanskog jezika i obrani od

namećanja njemačkog jezika u državnim uredima; c) da se u smislu ustavne jednakosti i slobode promjene postojeći izborni zakoni; d) da se promiču sve grane narodnoga gospodarstva, najprije poljodjelstva i pomorstva; posebice da se Dalmacija spoji željeznicom preko Hrvatske sa monarhijom i da se glavnije luke na našem moru željeznicom privežu sa Bosnom i Hercegovinom, naravnim njezinim zaleđem; e) da se občine urede na način, koji će bolje željetinicom u unaprediti probitki narodne, ne dirajući pri tom u autonoma prava, koja su im zajamčena postojeci občinskim zakonima; f) da se usavrši i prosiri javna obuka osobito s obzirom na poljodjelstvo, obrt i trgovinu, kao takodje da se poboljša položaj putnih nastavnika; g) da se našim učenicima omogući i započeti naobrazba na višim školama u hrvatskom jeziku.

III. Hrvatski klub drži se načela, da se vjera ne sunje spajali s narodnosti, da se ovo dvoje ne smije mješati, tako da razlika vjeroizpovijesti ne može biti zaprieka složnomu narodnom radu.

IV. Hrvatski klub smatra, da su Hrvati i Srbi jedan narod po jeziku, nerazdruživo spojeni neprekidnosti zemljista, na kojem obitavaju, te će prema tome raditi da se uklone i onemoguće razmirice, da se u slavenskom "svetu steće" podpore opravdanim zahtjevima hrvatskoga naroda.

V. Hrvatski klub izdiće će u susret svakom zahtjevu hrvatskih vremena, koji bude namijenjen napredku naroda.

Od sada postoje dake u Dalmaciji samo dve hrvatske stranke: "Hrvatski klub" i "Starčeviceva stranka prava", a uz ove je srbska samostalna stranka i talijanska stranka.

Radostan je bez sumnje to pojav,

što su se zastupnici dviju hrvatskih stranaka Dalmacije stopili u jedan klub a bio bi radostniji, da su se svi hrvatski zastupnici kraljevine složili u jednu jedinstvenu veliku i moćnu stranku. Ali to

sto nije postignuto već sada, može biti u blizoj budućnosti ne samo u Dalmaciji, već i u Banovini. To mora biti iskrena i vraća želja svakog postonog Hrvata. Na

to sile sva Hrvate koli nultarnje bide i nevolje naroda, toli osobi važni dogodići i u izvan monarhije. Ti dogodjaji

moralni bi naći složne i jedinstvene, sve

Hrvate ako žele, da se ne rieše velika

narodna pitanja bez njih možda i proti

njima. Tko ima pred očima velike na-

rodne težnje i ciljeve, taj mora biti za

slogu i jedinstvo svih narodnih stranaka.

Četiri smrtnе odsude.

Dne 29., 30. i 31. marta i dne 1. aprila t. g. vodila se je pred rovinjskom porotom kaznena razprava proti četrim seljacima iz selu Katuni kod Badenje na Porečini radi zločina umorstva i postu

bijahu, sva četvorica osudjena na smrt, bila je ta nečuvana presuda košto i sam zločin i način kako se je razprava vodila, povoda rezanim domaćim novinama, te su se iste u poduljim člancima istom bavile. I u istinu slučaj je toli zanimiv, da zaštuje; da se i mi njime pozabavimo, da ga s raznih gledišta pretešemo i da našim citacima još jednom pokažemo, kakve posljedice nosi sa sobom ovaj ništejni vladiti sistem, koji već toliko desetletja tisti naš mukotrpni narod u Istri.

Evo slučaja: U selu Katuni kod Baderne na Porečini nastane god. 1902. prigodom jednog plesa svadja medju plešućino. Uslijed te svadje podigli se cielo u dva tabora, koja si navještice borba na smrt. Dobje više pula i do šaka izmedju obju stranaka i jedanput odnesu jednu a drugi put druga stranka batina. Prigodom jedne takve tučnjave, iztaknuše se osobito dva sina nekog Antona Radovan pok. Šimona, koje je okružno sudiste u Rovinju odsudilo na primjerenu kazan. Stranaka, koja je kod te posljednje tučnjave bila potučena, prisegne protustranci krvnu osvetu. Činjenica stoji, da je bilo Antonu Radovanu p. Šimona u noći od 26. na 27. agusta 1902. posjećeno toliko trsa, da mu bijaše prouzročena sleta od K 7947-57. Počinitelj tog zločina nisu bili pronadjeni, nu svakako su pripadali protustranci. U noći od 1. na 2. septembra 1903. bijaše istom Radovanu opet posjećeno trse i onešene stete od K 8495-84. Ovaj put posto je da rukom sudbenog oblasti, da pronadje krive i devetorica seljaka iz Katuna bijaše radi tega osudjeno od okružnog sudista u Rovinju. Među osuđenicima nalaze se i Tome Radovan pok. Toma i Matu Radovanu od Petra, koji bijaše osudjeni na 11 mjeseci zatvora. Sada pak došao je red na stranku, kojoj su pripadali osuđenici, da se osveti — a ova stranka reč bi, da je izbrala svojom žrtvom opet gori spomenuto Antonu Radovanu p. Šimona, komu bijaše dva puta trse posjećeno.

Potom uputio se je dan 15. augusta 1904. u jutro zajedno sa svojom ženom na sv. misu. Došavši na jednu točku ceste, koja je sa obju stranu zaštićena gustom šumom, stvorili se mrlav na cestu pogoden od dviju hitaca iz puške.

Iz odnosne iztrage, koja je bila provedena imalo je proizlaziti, da su učinili taj zločin umorstva Anton Stipanić od Šimuna po dom. Montrelac seljak iz selu Šinjčići i Martin Tidić od Antona po dom. Gospodin, seljak iz Katuna, obojica nagonoren odnosno plaćeni za to umorstvo od Tome Radovan od Šinjčići i Mata Radovan od Petra iz Katuna. Radi toga tužilo je c. k. državno odvjetništvo u Rovinju svu četvoricu radi naručenog umorstva i posto bijaše porotnici potvrđili pištanje o krivnji glede sve četvorice, izrečenim da sudbeni dvor smrtnu odsudu putem vješanja za svu četvoricu.

Sama imena obtuženika nam pokazuju njihovu narodnost. Bijahu to četvorica seljaka iz selu Katuna pred vratima slavnog Poreča, koji govore samo hrvatski i koji su se samo tim jezikom služili na razpravi i tekom iztrage.

Istragu je vodio sudac izražitelj na Poreču, pošto Katuni spadaju pred kot. sud u Poreču. Taj gosp. sudac izražitelj ne poznaje ništa o hrvatskom jeziku, a imao je tu malenu zadaću, da sasluša osim četvoricu okrivljenika, celi niz svjedoka, samih seljaka koji govorile izključivo hrvatski. Kakva je to morala biti mučna iztraga, ne treba da tekak upozorujemo, nu što zasluzuju, da se osobito žigose, jest činjenica, da se povjerava istragu o tako zamršenom slučaju, u koji su upleteni svi pripadnici jednog sela, koji govere samo hrvatski, sudec, koji nije vješt tom jeziku. Taj sudac imade da sabire materijal za buduće obtužnicu i za buduće razpravu i taj materijal imati bili temeljem razpravi i presudi porotnika — a sudac izražitelj ne razumije jeziku ni okrivljenika ni svjedoka!! Nije naša namjera, da ovđe branimo ovu četvoricu nesretnika, nu pitamo se samo, je li gosp. sudac razumio te okrivljenike, je li gosp. sudac izražitelj mogao sve točno i istinito pribilježiti i bi li bila iztraga tako izpakt, kad bi bio gosp. sudac razumio i občio sa strankama u hrvatskom jeziku?? Zar se nije tu ogrešilo o kardinalno načelo našeg kažunog postupnika, da se imade okrivljenikom občiti u njemu razumljivom t. j. materinskom jeziku i o drugo kardinalno načelo, da iztraga ne inade tu svrhu, da se pod svaku cijenu mora dotjerati krvnju okrivljenika, već da imade sabirati dokazni materijal na način, da iz njeg proizlazi na nepobitan način materijalna istina??

Ajdmo za korak napred!

Obtužnica bijaše sastavljena dakako u talijanskom jeziku i u tom jeziku obtužnica pričebena. — Pitamo sada, jesu li ti obtuženici razumjeli, što im se čita, zašto se ih tuži, na koji način se obtužnicu utemeljuje, jesu li oni razumjeli gospude, kad ih je upozorio — ako je to u obče učinio — da imadu pravo proti obtužnicu uložiti pravne ljekove, koji su to pravni ljekovi i za čim idu? Mi vrlo dvojimo, da su ona četiri nesretnika niži znala što im se čita i da li su znala, zašto postavljaju svoja imena na onaj talijanski zapisnik, na kojem potvrđuju, da im se obtužnica protumačila, da ju primaju na znanje i da se održu pravnih ljekova.

Braniteljima bijaše im imenovanji notar Ristimondo i odvjetnik dr. Depiera. Obujica ne znaju hrvatski i oni su imali branitelji rečenu četvoricu!! Dužnost je prva svakog branitelja, da se prije razprave informira kod svog štićenika, da ga pita, kako se je slučaj desio i što imade da naveđe u svoju obranu a kako su mogli občiti rečeni branitelji sa obtuženicima kad ih ne razumiju?! Tu je opet bilo povredjeno pravo obtuženika, da govore sa svojim braniteljima, da im dadu naputke, da ih upute na nedostatke iztrage, da im priobče olahkujuće okolnosti i ina sredstva, koja ukazuju njihovu nevinost!

Sudbenom dvoru predsjedao je savjetnik Devescovi a kao prisjednici funkcionirali su savjetnik Rode i savjetnik Ventrella. Od tih sudaca razumije hrvatski jedini g. savjetnik Rode a o predsjedniku

Devescović i prisjednik Ventrelli je občeno poznato, da ne znaju hrvatski.

Ponajprije pitamo se, kako je moglo slavno predsjedništvo okruglog suda u Rovinju povjeriti tako važan proces sudbenom dvoru, u kojem predsjedna čovjek neviestu jeziku obtuženika i u kojem razumije samo jedan jedini prisjednik jezik hrvatski? Zar se medju gosp. savjetnicima i sudcima okruglog suda u Rovinju nebi bilo moglo kombinirati sudbeni dvor iz sudaca, koji temeljito poznaju hrvatski jezik ili zar nije poznato onori slavnem predsjedništvu načelo našeg kaznenog postupnika, da sudac mora občiti sa obtužnikom neposredno u jeziku potonjem, tako da ga razumije....?

Idimo dalje!

Porotnicima bijahu izrebanii sami ljudi, koji takodjer ne poznaju hrvatskog jezika; sudbeni služba ne razumije ni rječi hrvatskog jezika — stražari, među kojima su sjedili obtuženici ne razumiju niti rječi hrvatskog jezika i u glasoviti bačvar-tumač Mosearda jest Talijan iz Rovinje te mlati hrvatski, da se Bog smiluje... itd.

Eto, u taj ambijent bijahu svedena ona četvorica i u tom ambijentu morahu se braniti i opravdati! I tako se je dogodilo, da je ciela razprava bila vodljena izključivo u talijanskom jeziku, da obtuženici i svjedoka nje nitko izravno razumio, da obtuženici nisu niti rječi razumili o onom, što su tekom četiri dnevnih razprave ona gospoda oko njih govorila, i da su ona četvorica bila osuđena na smrt a da nisu niti znala pravo zašto i s kojih razloga!!

A ti dragi čitaoci, čitajući ove redke, prekinuti za časak, jer će ti se inaći pamet zaustaviti. — — — — —

Cetiri hrvatska kmeta bijahu osuđena na smrt, na temelju talijanski vodjene iztrage, talijanske obtužnice, talijanske razprave, pred talijanskim porotom, obtužena od državnog odvjetnika Talijana, sudjena od sudaca Talijana i branjena od branitelja Talijana!!

Nama se čini, da nam nebi bila u ovakvom slučaju savjest zadovoljna, da su ona četvorica hrvatskih seljaku zaslужila smrtnu kazan, jer nebi bili gotovi, da su zbilja oni počinili ono umorstvo i da im se tekom iztrage i razprave nije počinila nikakva krivica? Zar ste vi gospodo rovinjska, rjeđurni, da su oni hrvatski kneti uživali sva ona prava, koja im zajamčuje pisano slovo zakona i da ste Vi sve utvrdili, što ste kao sudci izražili, državni odvjetnici, porotni sudci, porotnici branitelji, tumači itd. morali da učinite, da se okrivjeniku ne dini krivica? Raznošljajte o tom, izpitujte svoju savjest, prizovite si u pamet sve one zakonske ustanove, koje garantiraju obtuženiku, da mu se ne smije krivica nanjeti, aplicirajte te ustanove na gornji slučaj, pak povucite pod nje crtu i onda izračunajte i prisposobite gori opisani slučaj sa slučajem, da su obtuženici bili Vaši i poputajte se, što bi Vi rekli, kad bi čovjek Vaše narodnosti došao medju Hrvate, koji ga ne razumiju i koji ga ipak odsude na smrt! — — — — —

Ovaj nečuveni do sada i kod nas slučaj tjeru nas na težku razmišljanja, dočim nam u pero sili samu žuć i otrov. Nu mi odustajemo da danas od dalnjeg tumačenja, jer nam ne staje potrebite bladno-krvnosti. Ali ne možemo od manje a da ovaj strašni slučaj tople ne prepričimo na hrvatskim i slovenskim zastupnikom na

carevinskom-vjeću. Oni neka ga predoče dimlo se je brodovlje admirala Nebogatova svojim drugovom i ministarstvu pravosuđa; pa da tako dozna i ostali svjet, kako jih uspiješi njegovih tefla proti Japancem Zadnjih dana prošloga mjeseca sje- cimiter, to joj ipak nije poslo za rukom, te je pokojnik bio u redu doprčen u

sv. katedralu u Rovinju, da se zadrži u groblju. — Vrata u kojima je jednom da kada ona umre

Politički pregled.

U Puli 3. maja 1905.
Austro-Ugarska.

Danas se sastaje opet carevinsko vjeće na redovito jeleno zasjedanje. Tim povodom priopćujući bečki listovi, da se ministar željeznički dr. Wittek neće više prikazati u carevinskom vjeću, jer da je dao svoju ostavku pod konac prošloga mjeseca. Povod očevi da je poznati zaključak željezničkog pododbora, kojim se ministru izriče negodovanje zbog prevelikog prekršenja proračuna kod gradnje gorskog željezničkog. Ministar se je još uvjek nudio, da će odbor za željeznicu zabaciti spomenuti zaključak pa da će i nadalje moći ostati na svojem mjestu. Nu ta mu se nemaže izpaniti, jer bi reć, da je sam ministar predsjednik sklonio dra. Witteku, da podnese ostavku. Njegovo mjesto ne će se za sada popuniti, već će se čekati do eventualnog preustrojstva ministarstva. Međutim će upravljati sa ministarstvom za željeznicu odjeli predstojnik Vrba.

Odsječeni savjetnici hrvatske vlade, gosp. Adolf pl. Mošinski i Josip Eugen Tomić bijahu imenovani banskimi savjetnicima kod hrvatsko-slavonsko-dalmatinske vlade sa sustavnimi berivi.

Crna Gora.

Knez Nikola izrazio je želju, da se sklopi trgovacki ugovor s Austrijom. On je obećao, da će gospodarskim odnosašnjem između Austrije i Crne Gore nakloniti sve polaksice.

Talijansko-carinska komisija mijernika za gradnju željeznic Bar-Skadar našla je na granici na čelu oružanih Arbanasa, koja se je htjela silom oprijeti radnjom oko mjerena željeznicu. Pratnja vojničke komisije raztjera je tu četu bez da je došlo do krvoproljeća.

Srbija.

Ministar financa Paču oduputovao je zadnjih dana prošloga mjeseca u Pariz, da početkom ovoga čedna zaključi tamo sve potrebno za srbski zajam.

Bugarska.

Iz Sofije javljuju, da je u Plovdiv došlo mnogo bijegunaca iz Zagorjana i okolice. Ovo da je pobudilo među ponadnjom veliku uzrujanost. Vlada se je pobjojala deonostacija, te je odredila, da se bijegunci odprave u odaljena mjesto u istočnoj Bugarskoj. Za uzkršnju sjećanost bili su poprimljene velike mјere, jer su se bojali, da bi moglo doći do protuigrčkih demonstracija.

Iz predjela oko Seresa dolazi vijest, da je poslije doba tamo došlo do sukoba između četa Bugarske i muzarnje organizacije i vodjom Zončevih pristaša, sa Stojanom Jordanom. Zametnuo se žestoki bor, u kojem je usmрćeno više članova Stojanove čete, a drugi su povratani.

Rusija.

Službene novine ruske vlade objeljeli su carsku naredbu o slobodi vjeroizpovjedi za starovjerce, te o ukinuću nekih omedašujućih odredaba za katolike i ostale kršćanske vjeroizpovjesti te za muslimane. Novom carskom naredbom dane su seljačtu nove polaksice i to brisanjem zaostalih poreza od god. 1867. do rođenja prestolonasljednika. Svetu oproštenju iznosi 75 milijuna rubala.

Povodom uzkršnjih blagdana bijaše pozvano više osoba u državno vjeće; nadalje je car pomilovao mnogo političkih zločinaca.

Car Nikola podielio je ruskomu poslaniku u Beču knezu Urusovu red Alekšandru Nevskoga.

Zaposjednici ruskih četa u Mandžuriji general Linjević javlja u Petrograd o nekoj ih uspiješi njegovih tefla proti Japancem

carevinskom-vjeću. Oni neka ga predoče dimlo se je brodovlje admirala Nebogatova svojim drugovom i ministarstvu pravosuđa; pa da tako dozna i ostali svjet, kako jih uspiješi njegovih tefla proti Japancem

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Iz Vodnjana pišu nam. I naše občinsko zastupstvo imade smolu kako i Vaše u Puli. Ovih dana da je ostavku obč. savjetnik i ravnajući učitelj Giachin. Še neima više zastupnika iz I. izbora. Že neima više zastupnika iz II. izbora, dočim je II. nepodpuno a u III. fali ih 5 ili 6. Imamo sada samo podnačelnika i dva savjetnika pa se narod pravom pita kako može občinska uprava u ovakvih okolnostih napredovati.

Lošinjski kotar:

Lošinjski kotarski poglavari.

Zaludu će možda gospodin Scarpa u sebi biti dobar čovjek, dapaće kako mi ga kogjed opisuje, on je i milostivog srdeca ali za obnašati čest kotarskoga kapetana nije pak nije. Mjesto kotarskoga kapetana jest delikatno, puno odgovornosti, tu se zahtjeva čovjeka koji dobro poznaje narod, te znade s njime lijepe taktične postupati, dačim naš za nevolju kotarski kapetan Scarpa iz jedne ludorije pada u drugu.

Kako sam već javio, Scarpa nije htio prisustvovati zadužnicama Blagopokoju Strossmayera, prvog tojnog savjetnika N. V. cara, te je time uvredio hrvatsku čuvstva Lošinjana a donekle prezreo i vrhovnoga svoga starješinu i gospodara N. V. cara, kad se on, prosti c. k. kapetan, nije udostojio četi na zadušnicu onomu, kojemu je sam car kondolirao!

Nego našemu vrlomu Scarpi to nije bilo došla, on je drugim svojim postupkom uvredio i vjersko čuvstvo svih Lošinjana bez razlike stranaka.

Nu se je Scarpa stvao u odbor koji je kanio držati dne 16. travnja, na samu maslinsknu nedjelju veliku zabavu u Cikatu, te se je nuš Scarpa neumorno briuo da zabava (festa prijaverile) čim ljepe ispadne, htio je dapaće i maskirati nekoliko djece, a poznati mi je, da mu je jedna žena zanikala svoju djecu rekavši da oua neda, da joj se djeca u ovo sveto korizmeno vrijeme, pojmenue pak u početku velike sedmice maskiraju.

Bilo što bilo, tu je morala biti glazba, maskara, pjevanja, pijaće itd., itd., kad eto na veliku zalost lošinjskog puta, pušne glas: „la festa prijaverile sospesa“, te se je ta zabava obdržavala tekur treći blagdan vaznjeni.

Nagadja se na razne načine o toj odgodi, medju inim čuje se, da je grof Korinsky majordom Njegove Visosti Nadvojvode Karla Stjepana energično presirao na svoga brata nastanjenu u Malom Lošinju, te koji je također bio u odboru, da se ta zabava na maslinsknu nedjelju ne drži te time ne vredja vjersko čuvstvo.

Za Scarpom koji se živo zauzimlje oko priredjivanja zabava koje vrednjuju narod u najosjetljivijoj točci, ne zaostaje niti na poznati delija Padručić. — Ta se je simpatična pojava šetala ovih dana, te približivši se jednoj prodavačici zelja, posprdro joj je kazao: Vi ćete učiniti novaca, jer idete u crkvu, pak se molite Bogu, na što mu je ona odvratila: Upravo zato što ne molim dosta Boga, neću dobiti mnogo novaca, a slabo bi se prolazilo pleđovima zemlje, da mi ne bi muštagod iz Amerike poslao!

Ajdmo sada na niže, pak ćemo vidjeti da je bezvjerstvo, to kletvo sjeme našlo plodnu tlu i medju našim proštim pukom. — Juče dne 26. aprila imao se je obaviti pogreb pokojnog Andrije Lovrancina, te se je njegova dobra kćerka (udova Karmela Martinović) protivila da se pokojnika nosi u crkvu, već ravno u cimiter, to joj ipak nije poslo za rukom,

te je pokojnik bio u redu doprčen u crkvu a onda na groblje. — Vrata u kojima je jednom da kada ona umre neće da ju nosi u crkvu, to sko je pak istina, što se o njoj govorio po mjestu,

nije niti za čuditi se mnogo. I tako se

hrđa malo pomalo širi med prosti narod, gospoda italianošimi hoće da u propaste u narodnom i vjerskom pogledu, da on postane niemom životinjom, no to im se poduprino posreći neće, jer eto naša "Zora" je tu, ona kupi u svoje kolo sve stogod je postjenjega u Malom Lošinju, ona je ono ognjište hrvatskog patriotizma koji nam obetaje bolje dane. — Svještam. Lošinj, koligod Vas imade poštenjaka, sv. u Zoru, kad se nacijemo tamo na okupu vidimo da nas imade mnogo, i da složim radom mnogo postići možemo.

Iz Cresa pišu nam 1. o. mj.

Našemu občinskomu zastupstvu prijovara se koješta, ali glavni mu je svakako prigovor, da je po svojoj vjetni ne-maran u vršenju svojih dužnosti i da je u narodnom pogledu napram nama hrvatskim občinama do skrajnosti pristrano. To je pokazalo i u zadnjoj svojoj sjednici, koja bijase po drugi put sazvana radi nemara mnogih zastupnika i kojih je prisustvovao samo 18 zastupnika. — Na toj sjednici priobčio je načelnik, da će biti buduće godine na veliku veselje nas ubogih občinara povišeni namet za osam po sto; da tč. OO. franjevcu nisu občini odstupili svoje zemlješte za gradnju škola nu uvjete kako ih je občina stavljala i da je občina uzela novi zajam ili ponudu od 7000 K od g. Rafaela Zadro — opet na veliku radost nas siromašnih občinara — kopača.

Konačno je zastupstvo zaključilo na predlog obč. vjeća, da se smije milosrivo učiti hrvatski jezik na našim školama ali kao slobodan ili neobvezan predmet. Taj predlog i zaključak imao je biti kao odgovor na molbu hrvatskih občinara, koji su putem c. k. kotarskog školskog vjeća u Lošinju pitali za ustrojenje hrvatske pučke škole u Cresu. Mjesto potrebne i zakonite škole, dopuštaju nam eto naša plemenita vlastela milostivo, da se mogu naša djeca ako hoće učiti i hrvatski, a to je kako i sami znate — koliko i ništa. To je eto pravednost naših svemogućih gospodara!

Voloski kotar:

Rumunjski kraljevski par u Operi.

Iz Opatije pišu nam, da se tamo prinosi glas, da će tamo stići do mala rumunjska kraljica Jelisava. Kasnije imao bi tamo doći njezin suprug kralj Karol.

Šesti sastanak slavenskih novinara. O šestom sastanku slavenskih novinara, koji će se obdržavati dne 14., 15. i 16. maja u Voloskom-Opatiji, pišu nam, da će biti sudjelovanje iz svih slavenskih zemalja mnogobrojno. Za taj sastanak za- užimaju se žive poljski i ruski novinari, u znatnom broju sudjelovati će česki, slovenski i hrvatski novinari.

Na sastanku tom razpravljati će se o staležkih pitanjih, osobito o organizaciji slavenskih novinara. Sastanak će se obdržavati u prostorijah »Narodnog Doma« u Voloskom, gdje će biti također službeni pisarna kongresa. Prijave za sastanak prima do 30. o. mj. odbor »Središnjeg saveza slavenskih novinara« u Pragu, a legitimacije i kongresne listine dobivaju učestnici od g. Josipa Kuffnera, suradnika »Narodnih Listu« u Pragu, komu valja poslati takšku od 15 kruna. Učestnici kongresa upozorjuju se, da bi svoj odlažak uređili tako, da stignu na postaju Matulje-Opatija u subotu dne 13. maja u 9 sati 42'čas na večer, odakle će se odvesti do Nar. Doma u Volosko, gdje će iz prikazanja izkaznica biti ponamješteni na stanove u svratištu. Obzirom na to, što kongresni odbor na počast prireduje koncert s plesom, preporučuje se gospodi i gospodjama, da budu imali sobom plesno odjelo.

Pripravni odbor u Voloskom priređuje učestnikom u ponedjeljak dne 15. maja, kad se budu vratiли sa izleta u Senj, počastni podoknici. Za počastnički treba se obratiti članu odbora g. F. Horvátu u Prag, Žitna ulica, bro. 21.

Poštanska služba u Lovranu: Javljuju odašile: Dôskora će odputovati odašile: Deputacija: mjesčana k ministru barunu Callu u Beč, e da učlože pritužbu rati nedostatnosti poštanskih činovnika u onom gradiću.

ost narod, upropaste, da on to im se eto naša kolo sve Lošinju, patriotska Švabavam, Stenjaka, tamo na to, i da možemo.

Na toj je svakim časom ne i da je sada hrastano, sjednici, radi ne je pri- Na toj će biti ubogih sto; istupili uvjete občina 000 K veliku opača. ilo na osrćivo na ali. Taj od- koji viča ratske oile i naša mogu- ki, a ništa. učnih.

Na toj je svakim časom ne i da je sada hrastano, sjednici, radi ne je pri- Na toj će biti ubogih sto; istupili uvjete občina 000 K veliku opača. ilo na osrćivo na ali. Taj od- koji viča ratske oile i naša mogu- ki, a ništa. učnih.

Skupština „Mihotičke ženske po- družnice“. Kako nam piše od tamo, obdržavati će u nedjelju dne 7. maja u 5 sati, poslje podne žensku podružnicu Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u prostorijama „Narodnog doma“ u Mihotićima voju godišnju glavnu skupštinu sa obitom dnevnim redom. Ovim se pozivaju na skupštinu sve članice naše podružnice.

Odbor.

Pazinski kotar:

Za potastiti uspomenu velikana Josipa Urja Strossmayera darovao je dječkom prijateljstvu u Pazinu i g. dr. Šime Kurelić, odvjetnik, Pazin K 25; g. Dinko Trnajstić, odvjetnik, Pazin K 25; Barbara Velikonja, zasebnička, Pazin K 5; Anton Bertoš, trgovac, Pazin K 10; Anton Marčelja, ljevkarnik, Pazin K 10; Cucančić, Pazin K 2; Josip Mandić, Pazin K 1; Ivan Mogorović, Pazin K 1.

Plemenitim darovateljem svesrdno za- valjuje se odbor.

Porečki kotar:

Iz Zrenja.

G. Ivanu Tončić od Petra radio se u prvorodjenja, te kao vredan narodnjak ne samo da mu dao čisto narodno ime davši ga krtiti imenom Tomislav, koje im je nosio prvi kralj hrvatski, već se na uspomenu tog dana radostnog za nje- govu obitelj domislio i družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Najme za to ime dovali za dovožnju kamena državne škole u Zrenju g. Ivan Tončić, otac no- vorodjenog K 5; Ante Tončić K 1; Ante Grđina K 2; N. N. K 2, dokle ukupno K 10. Živio mladi otac i novorodjeni Tomislav, te našli se još mnogi nasled- nici!

Glavna skupština „Družbine“ po- družnice u Lazah. Od tamo nam javljaju, da će biti dne 7. o m. godišnja glavna skupština podružnice „Družbe sv. Cirila i Metoda“ u kaldiškim Lazah a u kuci g. Antuna Bertoša pok. Ivana sa slijedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika;
2. Izvješće tajnika o ustavne skupštine do sada;
3. Izvješće blagajnika;
4. Izbor novoga odbora (ravnatelja, tajnika, blagajnika i eventualno njihovih zamjenika);
5. Slučajni predlozi.

Upozorujemo ovim sve tamošnje naše podrljube, da se iz bliza i podaljeg po- rade u što većem broju na skupštinu ve važne noće i radine podružnice.

Koparski kotar:

Iz Buzeta.

Javljamo onima, koje to zanima, da će biti u nedjelji dne 7. maja u našem trudu veliki ples u rodoljubnu svrhu i sudjejelovanje narodne dekanske glazbe, i to želimo, da dodje što više domaćih i stranih gostova. Pokazat će time vrldnim čim Štrpedjanom, da znadu cjenili njihovo prenjeće o narodnu čist.

Osnovateljnu glavnu skupštinu po- družnice Cirila i Metoda obdržavati će se ne 14. o. m. na Bregu kod Račica. — Va skupština imala se već obdržavati, i radi nekojih zapreka odnešena, držati se stalno spomenutog dana, te možimo da se prijatelje i članove susjednih na- odružnica da pruže svojoj novoj družici pratsu ruku.

Iz Kopra nam piše: Na ovađnjem političkom poglavarstvu dogodile se u po- slednje doba nekoje promjene, koje je u jedno zabilježiti. Prvi politički komesar našeg kotara g. Gasser premještan je po- tekoj i oblasti u Gradisku, te je ujedno novonaveden povjerenikom občinske uprave.

Grad. Na njegovo mjesto ovdje stupio komesar g. barun Ernest Weissnach, osoban, vredan i nepristran činovnik u „Hotel Europe“, u kojem ih dočekao po- slanik prof. Lützov i legatariji savjetnik profesor na ovađnjem učiteljatu. Kao je njegova dužnost rješavati sve sloven- ili hrvatske podneske u tom jeziku, tako- gde uvjet kod našeg bivšeg.

Upravitelj ovog kotara, namjestnički svjetnik — ta ljubimac naših Talijana — boluje već dulje vremena, te kani na padolji dopust, pak će valjda pitati miro- vinu.

Franina i Jurina.

Fr. Ča da nije bilo na drugi vazmeni blagdan u Zrenju prave fraje ni pijeći?

Jur. Aj da su imeli oni na pol sijori neki divertiment s muzikom, ma a maku da nisu stili dat ni pit ni jst.

Fr. To je dunque bila velika mizerija za prodance.

Jur. Je je, zač su bili potribni i našeg tabaka i naših zigic.

Fr. Samo petrolija da je bilo obilato.

Jur. Bi reč ja, zač su ferali goreli i po dnevnu.

Razne primorske vesti.

Imenovanje.

Nj. Veličanstvo car i kralj imenovao je zapovjednika austro-ugarske ratne mornarice i predstojnika pomorskog odsjeka u zajedničkom ministarstvu rata, podadmirala Rudolfa grofa Montecuccoli-a, admiralom. Grof Montecuccoli je, kao što je poznato, tek u apriju 1903. postao podadmiralom. Sadašnje njegovo imeno- vanje znak je, daleko, vladareve milosti.

Sastanak ministara u Mletcima.

Prošle godine sastale se ministri izvanjskih posala Austrougarske i Italije, grof Goluchowski i Titttoni u Opatiji, da poravnavaju nekoju nesporazumjenju, kako su to tada novine pisale. Sada se sastale isti ministri u Mletcima, gdje su valjda imali opet kakvo nesporazumjenje poravnavati. — Daleko je od nas svaka pomicao da bi išli već sada naklapati o povodu i posljedicali ili uspijesi tog sastanka. To čine i čini ti će dulje vremena spretniji i pozvani novinari. Mi želimo samo predočiti našim čitateljima samo uno, što je već sada na svjetlo izbilo o tomu sastanku i o samom horavku ministra naše mo- narkije u Mletcima.

Ministar grof Goluchowski stigao je u Mletce dne 29. aprila u 10 $\frac{1}{2}$ sati u jutro. Na željezničkoj postaji ga je dočeo a-u. poslanik u Rimu grof Lützov, a-u. konsul u Veneciji barun Spensboden, kolonij austro-ugarski i drugo gradjanstvo. Tittoni tajnik grof Macchi di Cellere izručio mu je Tittoniev pozdrav. Goluchowski je u gondoli, koju mu je mletačka občina stavila na uzpolaganje, otišao u „Hotel Europa“. U 2 sata poslije podne pošao je grof Goluchowski zajedno sa grofom Lützovom u „Grand Hotel“, u kojem je na stepenicama bio dočekan od talijanskog poslanika vojvode Avarne i grofa Macchi di Cellere, koji ga odvedeo do Tittonia. Tittoni će uvrstiti posjet Goluchowskomu u 5 sati poslije podne.

U 5 sati poslije podne otišao je Tittoni sa poslankom vojvodom Avarnom u „Hotel Europe“, u kojem ih dočekao po- slanik prof. Lützov i legatariji savjetnik profesor na ovađnjem učiteljatu. Kao je njegova dužnost rješavati sve sloven- ili hrvatske podneske u tom jeziku, tako- gde uvjet kod našeg bivšeg.

Istoga dana na večer u 8 sati došao je ministar Tittoni u čast grofu Goluchowskog, duer se 22 pozvanika. Na desnu Tittonu sjedio je grof Lützov, a na lijevu zastupnik Ugarske na umjetničkoj izložbi Redissics. Goluchowski je sjedio prama Tittonu između vojvode od Avarne i administrata Palumba.

Preko dinera izrekao je Tittoni ovu nazdravice: „Jok radosno pozdravljam izvrsnog državnika, kojega je djelatnost za stvar mira upravo dragocena i zahvaljujem mu na prijateljskom posjetu u Veneciji, u kojem vidim učvršćenje postojećeg saveza i prijateljstva velelasti Austro-ugarske i Italije, dižem ovu čas u zdravlje Njegova Veličanstva“ cara austrijskog i kralja ugarskog.

Goluchowski je odgovorio ovako: „Sretnan sam, što sam došao da stisnem desnicu mojne vrednom suradniku u radu oko mira, koji je predmetom naše brigade i dajući ovim putem novi znak za izvrstne odnosaje koji postoje između Italije i Austro-ugarske, pjem u zdravlje prijatelja i saveznika mogu vladrati, Njegovog Veličanstva kralja Viktora Emanuela“.

Slijedećeg dana t. j. 30. aprila u jutro posjetio je grof Goluchowski umjetničku izložbu u pratnji ministra Tittoni-a i poslanika Avarne i Lützova, te baruna Gagerna. Dočekahu ih predsjednik, podpredsjednik i tajnik izložbe, te je Goluchowski pregledao sve potanko, zanimajući se za pojedine odjele. Osobito dugo zadržao se je u ugarskom odjelu. U 12 sati otišao je sa prijeticima iz izložbe, izrazivši predsjedničtu svoje udivljenje i priznanje nad uspijelom izložbom.

U 2 $\frac{1}{4}$ poslije podne oduptovao je odatve ministar grof Goluchowski u pratnji baruna Gagerna. Na staciji ga pozdravio ministar Tittoni, poslanici Avarna i Lützov, prefekt i načelnik Venecije i grof Macchi di Cellere. Rastanak je bio sruđan. Oba ministra se dugo rukovau i Goluchowski je Tittonu opeljeno doviknuo: „Do viđenja!“ Na kolodvoru je sakupljeno množstvo pozdravilo Goluchowskog. Tittoni odlaže sutra u Milan, odače će u Rim.

Vjenčanje. Iz Testa nam piše, da se je tamo vjenčao dne 1. o. m. u jutro u župnoj crkvi kod sv. Ivana blizu Testa naš vele vrijedni zemljak, financijalni činovnik g. Dragutin Podreka, starinom iz Šterpeta kod Buzeta, sa državnom go- spodnjicom Ivankom Lovšin iz Postojne.

Novovjenčanim su kumovali sućenici i prijatelji g. Podreke, gr. dr. Bradić i Bolonić. Nase sruđene čestitke novovjenčanim!

Počastni lanac za zagrebačkog na- čelnika.

U sjednici samoupravnog odbora za- grebačkog gradskog poglavarstva nakon izcrpljenog dnevnog reda predložio je gradski zastupnik g. Siebenchein, da se gradskom načelniku predra zlatni lanac, koji je već pred dvije godine, za prijašnjeg načelnika, dogovoren, ali nije još bio u porabi. Načelnici svih gradova nose tako predstavnicu i inih svečanijih sastava počastni lanac kao načelniku oz- naku, pa je naša dužnost, da i načelnik glavnog grada Hrvatske bude providjen tim znakom, a to se može odmah izvesti, jer se lanac u pohrani kod grad. poglavarstva. — Taj je predlog jednoglasno primljen. Tajnik g. Hajdinjak donio je na to lanac, te su izabrana dvojica naj- starijih zastupnika gg. Hagenauer i Siebenchein, uz vesele poklike zastupnika okitila načelnika ukusnim lancem: kog je izradio zlatar, bivši gradski zastupnik g. S. Bulvan. — Načelnik se sruđeno- zahvalio kratkim govorom. Taj lanac je načelnik prvi put nosio već na gradskoj procesiji kod proslave uzkršnja. — Nadje se zaključeno, da se za gradске za- stupnike nabave znakovi, koje mogu nositi u zapučku kao znak zastupničke časti.

Austrija će zapojeti Balkan? Magjariće se sa svom silom oprijeti svakoj vojnici pustolovini na Balkanu, osobito pak zato, što su u tu svrhu određeni sibinjski temešvarski i zagrebački vojni zborovi. Za okupaciju Macedonije je u Ministarstvu vanjskih posala već spremljeno i čelka se samo na to da bude rješena ugarska kriza. General Galgoty doči će naskoro u Beč, gdje će biti važna vojnička većanja.

U savezu s tim vojničkim pripravama jesu namjeravane velike promjene u generalnom štopu, koje će se objaviti 1. maja i činjenica, što se više oženjenih časnika usiguralo na život u služaju rata od maja do novembra.

Irredenta.

Pod ovim naslovom čitamo u „Slovencu“ iz Ljubljane ovo:

Kad su pred više godina radili i po- pravljali utvrde u Soteski nad Bočem i na Predeli, radili su ondje većinom talijanski radnici. Tada se govorilo, da među njima imade takodje preobućenih uhođa. I gorički grad, gdje je veliko skla- dište baruta (praha) popravljao je pred više godina zidarski majstor T., koji je bio u izbrigi radi iredentističkih spletaka. Brzo pak je dobio priliku, da pobegne preko medje u Italiju, gdje je nedavno umro u Milenu. Kad su dne 20. decem- bra 1882. u Trstu objesili glasovitoga urotnika Oberdanka, pobiegao njegov saveznik Ragosa, ljevkarnik u Bujama. Nisu ga mogli uhvatiti. Bio je sakriven u jednom građevu Istre kod znamca Talijana. Oružnički postajevodja znao je dobro za skrovište tog bandita, ali kao Talijan nije ga htio izdati. Ragosa je u tamnoj noći obučen kao ženska i u pratnji svojih prijatelja dobjeo do mora, gdje ga je čekala ladja i odvezla u Mletke. Nešta vlasta je zahtijevala od talijanske, da ga kazni. U Vidmu (Udine) su pak talijanski porotnici Ragosu riešili, jer da to po talijanskim zakonima nije zločin. Prosit, Austria!

Jugoslavenski zastupnici na carev- vici.

Graz. Tagblatt donja, da jugosla- venski zastupnici, članovi odbora Deršatina namjeravaju iznjeti na dnevnji red takodje pitanje, kakav oduš ima da nastane između Hrvatske i Austrije u slu- čaju, da dodje do novog uređenja držav- pravnog odnosa Austrije prema Ugarskoj. U prvom redu razpravljalo bi se pitanje sjedinjenja Dalmacije s Hrvatskom, te o budućim gospodarskim odnosima trojedne kraljevine prema Austriji. Kako isti list donja, kane južnoslavenski zastupnici da sazovu skupštinu hrvatskih poslanika iz svih hrvatskih zemalja, gdje bi se pre- cizno odredilo stanovište, koje hrvatski poslanici imaju u tom pitanju da zauzmu. Hrvatski zastupnici iz Dalmacije sastase se 26. o. m. u Splitu, da se o ovom pi- tanju posavjetuju.

Hrvatski magjarski zastupnici mogli bi se ugledati u dijelu naše dalmatinske poslanike, pa se nebi svaki čas u Pesti blamirali; a zemlju čoveli na rub propasti. No to od njih zahtijevati znacić bi skraj- nju preuzmetnost.

Na uspomenu Strossmayera. Za družbu sv. Cirila i Metoda i djačko prijateljstvo u Pazinu darovalo je jedan činovnik finance 5 K. Živio!

Gospodja Zorka Turina darovalo je K 5 Družbi sv. Cirila i Metoda i 5 kruna Djačkomu prij. družtu u Pazinu.

Zivila i našla naslednicu!

Ni traga nama.

Novom Listu piše prijatelj: Došla mi je do ruku mala knjižica o koncertima i zabavama u Opatiji od 23. do 29. aprila 1905. Kad sam pregledao ovu knjižicu, naime programe onih komada, koje će svirati na narečene dane ovdejšnji kupališni glazbeni zbor, našao sam tu spanjolskih, bezkih, francuskih, njemačkih, talijanskih, magjarskih, maurijskih, arab- skih i japanskih komada a ni jedne jedine hrvatske svirke! Imo li tomu lička? Moram ovdje još primjetiti, da samo kupališna komisija ima vlast mjerati program.

Naj zemljak-učenjak. Dne 27. aprila o. g. preminuo je u Beču naš zemljak učenjak, redoviti profesor stare izložne povijesti na bečkom sveučilištu g. dr. Jakov Krall u 48. godini. Pokojnik se je rodio dne 27. jula 1857. u našem Voloskom, te je nakon svršenih nauka postao god. 1881. docentom, god. 1890. izvanrednim a god. 1900. redovitim profesorom stare izložne povijesti na bečkom sveučilištu.

Lani je imao preuzeo profesorsku stolicu staro-egipatske povijesti, ali ga je reč tada prislili bolesti, da prekine predavanja. Toj je strašnoj bolesti, naime raku, sada podlegao.

Pokojni prof. Krall bio je prvi oče-vnik koji je imunije u zagrebačkom muzeju prepoznao i ustanovio, da su etruski potriekla. Bio je dopisni član bečke akade-mije. Vježni mu pokoj!

Pučki popis u Rusiji.

Istom sada objelodanjen je službeni rezultat pučkog popisa u Rusiji od god. 1897. Cjelokupno pučanstvo iznosilo je tada 125,640.000 duša. Rusa imade nešto preko 66 po sto od svega pučanstva, i to : Veliko-rusa 55,667.000, Malo-rusa 22,380.000 i Bjelorusi 5,885.000, a sve-mu 83.932.566 duša. Ostatak se dieli na 38 narodnosti, od kojih imadu : Poljaci 7.931.000, židovi 5.063.000, Kirgizi i Kaj-staki 4.084.000, Tatarsi 3.737.000, Niemci 1.790.000, Baškirski 1.439.000, Leti 1.435.000, Gruzinci i Mingrelci 1.336.000, Litvani 1.121.000, Armenци 1.173.000, Rumuni 1.121.000, Mordvinji 1.023.000, Ešti 1.002.000 duša. Sve ostale narodnosti broje izpod milijuna duša.

Po vjeri ima 87.123.000 pravoslavnih 13.906.000 mubamedanaca, 4.506.000 ri-mokatolika, 5.063.000 izraelita, 3.762.000 protestanta, 3.204.000 starovjevera, 1.179.000 armenskih Gregorjanaca.

Po stalištu i zanimanjima pripada naslijednom plemstvu 1.220.000 duša, osobnih plemića i činovnika ima 630.000, svećenika i manastirama pripada 558.000, na-slijednici i počastnih građana 342.000, trgovaca 281.000, malogradjana 13.386.000, seljaka 96.916.000, Kozači 2.908.000 duša. Obukom i odgojem bavi se 201.000, zna-nošću, knjigom i umjetnošću 31.000, me-dicinom i zdravstvom 118.000, odvetničtvom 12.000, inim zanimanjem 425.000 duša.

Tko je osnovao socijaldemokratsku stranku?

Ferdinand Lassalle, sin bogatog vele-industrijalca Heymana Lassalle, rođen u Vratislavi 11. travnja 1825., umro 31. Joz. Jurja Sirossmayera daruju Družbu sv.

kolovoza 1864. u Genfu usled duela, ko-jega je provocirao radi svoje bivše lju-bovce, Helene Döuninges. Drugi je Karlo Marx, r. 1818. u Trieru, umro u Lon-donu 1883.; i Fridrik Engel, rođen 1819. umro 1895. u Londonu. Ova su trojica osnovala socijalnu demokraciju. Živili su slijajno, jer su imali dosta novaca, a živili su bez ikakve zasluge. Sva trojica bježala židovi. Socijalnu demokraciju osno-vale dakle tri židovska velika kapitalista. I oni su protiv kapitalista – riečima :

Družbine olovke:

Malena je to stvarca, ali »od malena velikim se postaje«. Naša veleslužna družba Sv. Cirila i Metoda za Istru, koja imade da se bori sa tolikim mate-rijalnim poteškoćama i da može bar do-nekle udovoljiti svojoj teškoj zadaći, nasta-je evo novo vrelo prihoda, koje će joj zajamčiti lijep godišnji dohodak. — Oper je na nama sveta zadaća, da ju i u tom podhvatu što izdašnje podupremo. — Ne traže se time velike novčane žrtve, nego lih to, da svaka Hrvatica, svaki Hrvat, dade prednost »družbenoj olovki«, pred kojekakošnji lošim tudjinskim, da se svatko služi, sebi i našoj istarskoj družbi na korist, izkućivo ovim olovkom. — Na-pose ne bi smjelo biti široki naših hrvatskih zemalja grada i sela, te rođajobje-nog trgovca, novčanog zavoda i škole, gdje se ne bi rabile »družbine olovke«.

Ove olovke izraduje česka tvornica »Národní podnik« u Pragu, a dobiva se u knjigotiskari i papirnicu J. Krmptović i drugovi u Puli.

Razni prinosi :

Za Družbu sv. Cirilla i Metoda pripošlaže preko naše uprave :

1) Gosp. Fran Baf naduč. u Tinjanu sakupio je medju članovima čitaonice za Družbu C. i M. K 12-50.

2) Prigodom male veselice u Zaređu u krugu prijatelja sakupio je gosp. Ivan Brmbolić K 1 za Družbu sv. C. i M.

3) Na uspomenu smrti blagopokojnog

C. i M. veleđ. gosp. Šime Červar župnik u Zrenju K 10, a g. Ante Tončić Čekin K 5.

4) Gosp. Emilia Fryšorá ravnateljica škole u Soběslavi u Češkoj daruje Družbi sv. C. i M. K 20.

Ukupno danas . . . . . K 48-50 Na račun ove g. izkučanili . . . . . 581-47 Sveukupno K 629-97

Djakačkomu prlp. društva u Pazinu pripošlaže preko naše uprave :

1) Gosp. Fran Baf naduč. u Tinjanu sakupio je medju članovima čitaone K 12-50.

2) Gosp. Ivan Brmbolić daruje K 1, sakupljenu prigodom male zahave u Za-ređu.

Ukupno danas . . . . . K 13-50 Na račun ove g. izkučanili . . . . . 104-40 Sveukupno K 117-90

POZIV!

Podpisani pozivlje dvojne sv. članove, da dodju na glavnu skupštinu, »Hrvatske Čitaone«, koja će se obdržavati u Pazinu, u vlastitim prostorijama; dne 7. svibnja 1905. u 3 sata poslije podne sa sljedećim dnevnim redom :

1. Izvješće odbora;

2. Izbor odbora na temelju novih pravila;

3. Razni predlozi;

PAZIN, dne 1. svibnja 1905.

Odbor.

Podgradska posojilnica in hranilnica.

VABILO

na XI. redni letni občni zbor Podgradske posojilnice in hranilnice ki bode u četrtek, dne 11. maja 1905. ob 2. uri popoldne, u zadružni pisarni v Podgradu.

DNEVNI RED:

1. Porocišlo starašinstva;

2. Porocišlo nadzorstva;

3. Potrjenje računa za l. 1904.;

4. Določitev odškodnin in daril- v zmislu § 20. zadružnih pravil;

5. Izvolitev starašinstva, nadzor-siva in razsodstva;

6. Eventualni predlogi.

PODGRAD, dne 27. aprila 1905.

Starašinstvo.

OPAZKA. Ako bi ob dolećeni uru ne bilo zaslo-pano u zmislu § 49. zadružnih pravil zakonito stvilo zadružnikov, obdržavalo bi bode drugi občni zbor u istom kraju, z istim dnevnim redom, iši dan ob 3. uri popoldne, kateri smo brez pogojno sklepali.

Skladište pokućtva goriško-solksansko stolarske zadruge

(prije Antun Cernigoj)

TRST

Via di Piazza vecchia 1, polak crkve Sv. Petra

Tvornica sa strojevnim obratom.

Pokućtvo izrađuje se samo u pači iz-sušenim drvom.

Konkurenčija izključena. — Za solidnost so janudi.

Prodaje se takodjer uz mjesčenu odplatu.

Zadružno u Trstu, Splitu i Aleksandriji. Ilustrovani cienici se šalju na zahtjev.

Marko Zović, krojački majstor u Pazinu

preporuča

upravo prisjeđlo moderno suknje za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a cene umjerene. — Preuzima radnje za velečastno svećenstvo. Gotova odjela vazda na skladištu.

Imade na prodaju Šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. Sastavni dielovi iz najbolje ojeđi. Jamstvo 8 godina. — Cene su od K 60— do K 260—

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka.

Ore glasovita i nemakrificive kapljice sv. Marka upotrebjavaju se za vanjski i unutarnji porušni Osobito odstranjivanje trpanje i kalanje po kosti, nogu i rukama te izlijeće svaku glavobolju. One nedostolivo spasosno dječju kod bolesti želudice, utrošku katar, umiroju izhačivanje, oduhanjivanje, boji i grčeve, pospišuju bolju pro-bavnu, diste krv i crijeva. Progona velike i male glisti, te sve bolesti od glistan dolazeće. Djedaju izvrstno proti hrapanosti i promuklosti. Lice sv. Marka jedra i slezene te koliku i trajnu zaledaju. Progona svaku groznici i sve bolesti od groznice dolazeće. Najbolje je sredstvo proti materinici i ma-drini, po zato nasmjeli manjku u nijednoj gra-dnjici. Šalje napred ili pouzdane. — Manje od jednog tucela (12 bočica) se ne salje. — Cene je slijedila i to franko na svaku poslužu-1 tucet (12 boč.) 4 K. 2 tucet (24 boč.) 8 K. 3 tucet (36 boč.) 11 K. 4 tucet (48 boč.) 14-50 K. 5 tucet (60 boč.) 17 K. — Posjedujem tisetu i tisuću primanja, da ih nije moguće ovještitak, zato navajam samo imena neke gje, koja su sa osobištim ispisom postrebljavali kapljice sv. Marka te podpunoma ozdravile: Iv. Baredičić, učitelj; Janko Kisić, kr. nadučar; Stj. Borčić, župnik; J. Muhić, opunčar; Sofija Vukelić, sličica; Jož. Soljanč, sefjak itd. id.

Utemeljena god. 1360.

Gradska ljekarna, Zagreb.
Markov trg broj 29, pokraj crkve sv. Marka.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

JOSIP JURSICH ZLATAR I DRAGULJAR

Nova ulica ≈ VODNJAN ≈ Nova ulica.

Prodeja zlatnih i srebrnih predmeta. — Prima svakovrstne naručbe i popravke uz cene umjerene. — Izradba točna po naručbi.

J. KOPAC SVJEĆARNA DA PARU

Gorica - ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starašinstvu, p. n. slavnom občinstvu svjeće iz priješnoga prečnoga voska kg. po K 4-90. Za priješnje jamčim s K 2000. Svjeće za pogrebe, za božićna drva, voštene svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Visokom kr. zem. vladom proglašena lekovitom vodom radnicom

APATOVAČKA KISELICA

paravna alkaličko-muričitena-litijeva kiselica vrlo bogata ugljjenom kiselnom izvrsno i poput kristala čisto stolno piće.

Glavoviti lečnički autoriteti prepisuju ovo kiselinu s najboljim uspjehom kod svih bolesti probavnih organa i grkljana proti ulcizmu i reumi, kod feludatog, plitnog, gelenog i svih drugih katar, proti hemoroidima (zlatno) zili kod bubrege, mjeđura, kamenica, žecerne bolesti, zrnatih i nate-klih jetara, žgaravice i mnogih drugih bolesti. Analiziraše ju prof. dr. E. Ludwig, c. kr. dvorski savjetnik i kr. prof. dr. S. Bošnjaković.

Nagradijena na mnogim velikim strukovnim izložbama sa 15 zlatnih medalja.

Upraviteljstvo vrele Apatovačke kiselice

ZAGREB, Ilica broj 17.

Dobiven se u svim ljekarnama, rjeđivama miroviličama, restauracijama i gostionicama.